

ΜΑΝΩΛΗ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ

ΣΑΡΚΑΣΜΟΙ
(ΠΟΙΗΜΑΤΑ)

C. H. 1936
1942

ΗΡΑΚΛΕΙΟ-ΚΡΗΤΗΣ

1936

889-159
ΔΕΡ

ΜΑΝΩΛΗ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
Αρ. αρθ. 1652
Χρονολ. Εισαγ. 30-8-1954
Ειδικότης Κορ. 15 Νομολογ.
Αρθ. 839, 159/20-ε.

ΣΑΡΚΑΣΜΟΙ

(ΣΤΟΙΧΜΑΤΑ)

ΜΕ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΟΓΟ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ-ΚΡΗΤΗΣ

1936

Αίγινα 1 του Μάρτη 1936

ΑΓΑΠΗΤΕ κ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ

Σας εύχαριστώ και για τὰ καινούργια τραγούδια πού μου στείλατε και νά με συμπαθάτε πού τόσο ἄργησα νά σας γράψω. Εἶχα πολλή δουλιὰ και μονάχα τώρα σήκωσα κεφάλι και διάβασα.

“Όλα σας τὰ σατυρικά τραγούδια μου ἀρέσουν· ἔχουν κέφι, δύναμη και πικρότατο περγέλιο. Ὁ πρόλογος στο τυπομένο Σας βιβλιαράκι εἶναι ἔξοχος καθὼς και τὸ πρῶτο ποίημα και ἡ «Τιμή». Ἀπὸ τὰ δαχτυλογραφημένα μου ἀρέσουν ὄλα, ἔξὸν ἀπὸ τὸ «Γολγοθά» και τὸν «Πόνος». Πρέπει καλὰ νὰ καταλάβετε πὸ εἶναι ἡ δύναμή Σας—ἡ **τραγικὴ σάτυρα**—και νὰ μὴν καταπιάνεστε γιὰ θέματα πὸ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ἰδιοσυγκρασία Σας: ὄλα ἀπτὰ τὰ λυρικά, τὰ σοβαρά, τὰ ρομανικά, Σαλώμες και Γολγοθάδες εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο Σας, μονάχα κοινοτυπίες μπορεῖτε νὰ πῆτε. Στὴν τραγικὴ σάτυρα ὅμως μπορεῖτε νὰ προχωρέσετε πολὺ. Ἀκόμα, νομίζω, θὰ γράφατε πολὺ δυνατὴ πρόζα. Ἡ μισὴ σελίδα τοῦ προλόγου σας, ἀξίζει πολὺ.

Νά με συμπαθάτε πὸ σας λέω τὴ γνώμη μου· μὰ ἀγαπῶ τὸ στίχο και τὴν Κρήτη και ἔχω χαρὰ μεγάλη ὅταν βλέπω ἕνα Κρητικὸ νὰ γράφει κολοὺς στίχους και νὰ χρησιμοποιεῖ τὸν καιρὸ του στο ἀνώτατο παιχνίδι τῆς τέχνης.

N. KAZANTZAKΗΣ

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

ΚΟΥΡΕΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Ἐκ τῆς ἑξήστες ἡμερῶν τῆς Κρήτης ἔφτασε ὡς τὴν πολυθόρουβη πρωτεύουσα τὸ πῶ μικρὸ ποιητικὸ βιβλίον. Δεκάξη σελίδες ὄλες-ὄλες μὲ δέκα τραγούδια. Ποιητὴς ὁ Μανώλης Δερμιτζάκης, κουρέας. Τὸ ἐπάγγελμα δὲν τ' ἀνακατώνω ἐγὼ χωρὶς λόγον. Τὸ σημειώνει ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς ἐστὶ ξώφυλλον τοῦ βιβλίου κάτω ἀπὸ τ' ὄνομά του. Πὺ πάει νὰ πῆ πὼς τὸ τιμᾶει καὶ τὸ λογαριάζει καὶ γιὰ τοῦτο ἀξίζει νὰ τὸ σεβόμαστε καὶ μεῖς καὶ νὰ τὸ κοινοποιοῦμε στοὺς ἀναγνώστες μας.

Τοῦτο τὸ βιβλίον ἔχει κι' ἓνα πρόλογον. Κι' εἶναι καὶ τοῦτος μικρὸς, ἐπιγραμματικὸς, μισὴ σελίδα ὄλος κι' ὄλος.

Ἄξιζει λοιπὸν νὰ τὸν διαβάσουν οἱ ἀναγνώστες μου. Γράφει λοιπὸν ὁ Δερμιτζάκης :

«Ἔφες φορές, ὄντας μονάχος, κλεισμένος ἐστὶ μπαρμπεριὸ δίχως δουλειά, συλλογίζουμαι τὴ ζωὴ μου, τὴ ζωή...

Καὶ ἐστὶ τοῦ μου κατεβαίνουν ἀράδες.

Γράφω. Τί γράφω; Ἐνας λόγος νὰ γράφεις. Μεγάλῃ ὑπόθεσιν νὰ τὸ λές. Μεγαλύτερη νὰ τυπώνεις.

Ἄγνωστος, παραμικρὸς μπαρμπερὴς, νοιάζουμαι περισσότερο γιὰ τὴν καλὴ ποιότητα τοῦ ξυραφιοῦ καὶ γιὰ τὴν περιποίηση τοῦ πελάτη, ἔτσι νὰ φαριστηθεῖ ὁ χριστιανὸς καὶ νὰ σοῦ ξανάρθει.

Τὸ πρᾶμα ἀλλάζει.

Πῶ πολὺ χαίρουμαι σὰ μοῦ λένε πὼς τὸ ξούρισμά μου εἶναι μαλακὸ καὶ ἄνετο, παρὰ πὼς γράφω κάτι τίς, καθὼς μοῦπαν, τῆς προκοπῆς. Τότες; Οἱ στίχοι τοῦτοι βγαίνουνε γιὰ ἓνα στενὸ κύκλον. Οἱ γραμματιζόμενοι φίλοι μου ἰσχυρίζονται πὼς εἶναι καλοῖ.

Λίμα ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδον. Μὲ κατὰφεραν καὶ τοὺς τυπῶν.

Ἦ εὐθὺνῃ μπορεῖ νὰ τοὺς βαραίνει γιὰ ὄλη τους τὴ ζωή».

Αὐτὸς εἶν' ὁ πρόλογος. Τὸν ζηλεύω. Δὲ μοῦ τυχαίνει συ-

χνά ν' ανταμώνω τόσο απλό φέρσιμο, τόσο ανεπιτήδευτο παρουσίασμα δουλειάς. Πριν ακόμη διαβάσης τὰ τραγούδια του Δερμιτζάκη, τὸ προλογικὸ του σημείωμα σὲ κερδίζει μὲ τὴ σιγουριά του, μὲ τὸν ἐπιγραμματισμὸ του, μὲ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν τομπροσύνη του.

Κι' ἀκολουθοῦνε τὰ τραγούδια. Δυὸ ἀπ' αὐτά, τὸ πρῶτο καὶ τὸ τέταρτο, ἢ «Τιμὴ» καὶ τὸ «Θάμμα» εἶναι τραγούδια ποιητῆ. Τὸ πρῶτο μολονότι θάθελα νὰ τὸ δημοσιέσω δὲν τὸ μπορῶ. Θὰ μοῦ τὸ σβύσῃ ὁ Χουρμούζιος. Εἶναι πολὺ ξέντυτο. Τ' ἀφίνω λοιπόν. Καὶ δημοσιεύω τὸ «Θάμμα».

Δὲν εἶχαμε ψωμί στὸ σπιτικό κ.λ.π.

Ὁ πικρόχολος σαρκασμὸς εἶναι πιὸ πλούσιος στὴν «Τιμὴ» πού καθὼς εἶπα δὲν μπορῶ νὰ δημοσιέσω. Σ' ἓνα ἄλλο τραγούδι, τὴν «Πόρνη», ὁ Δερμιτζάκης δὲν ἀφίνει τὸ χωρατὸ πού στάζει αἷμα καὶ χολὴ ν' ἀπλώσῃ καὶ νὰ γιομίσῃ τοὺς στίχους του ἀλλὰ πέφτει σὲ ρητορισμὸ καὶ στόμφο. Κι' ἀδικιέται. Μόνον στὸ τέλος ξαναθυμάται τὸν προσωπικὸ του τρόπο καὶ τελειώνει τὸ τραγούδι μὲ δυὸ καλοὺς στίχους.

Δὲν ἀρωτάω ποιὰ εἶσαι τέτοιαν ὥρα
καὶ σὺ μὴν ἀρωτᾷς ποιὸς εἰμ' ἐγώ.

Ξανακερδίζει τὴν ἀπλὴ ἀνθρωπιά του, τὸν ἀληθινὸ του πόνο.

Ἐνα πού θάχε κανεὶς νὰ παρατηρήσῃ σὲ τοῦτον τὸν ἀξιόλογον ἄντρα εἶναι πῶς τὰ τραγούδια του δὲν τὰ σφραγίζει ὅλα ἢ ἴδια μαστοριά. Στὴν «Τιμὴ» καὶ στὸ «Θάμμα» εἶναι ἀπλός, μοντέρνος, σαρκαστικὸς, ἀνθρώπινος, νατουραλιστάς. Στὴν «Πόρνη» ρητορικὸς καὶ σιὰ «Τέμπη» ὅπως καὶ στὸν «Μασταμπᾶ» δημοτικὸς μὲ χτυπητοὺς δεκαπεντασύλλαβους καὶ μ' ὅλα τὰ κλιμπατισίμπαλα, τίς γλύκες καὶ τίς ζουγραφιές τους. Μ' ἄλλα λόγια, εἶναι ἀνόμοιος, ἀκαταστάλαχτος. Ὁ δρόμος του εἶναι ἢ «Τιμὴ» καὶ τὸ «Θάμμα». Ἐκεῖ περπατάει ντρέτα, μὲ τὸ κορμί ψηλὰ καὶ τὴν ἀνάσα του ἀλαφριά. Δὲν θὰ τῶχει ὅμως νοιώσει. Γιατί ἂν τῶνοιωθε, δὲ θάγραφε τ' ἄλλα τραγούδια ἢ δὲ θὰ τᾶβαζε δίπλα σὰ δυὸ πού ὀνομάτισα—μπορεῖ νᾶναι γρομμένον σὲ παληότερα χρόνια—σὰ δείγματα γραφῆς. Θὰ μποροῦσα νὰ μὴ μαρκάρω τέτοια ψεγάδια. Μὰ θ' ἀδικοῦσα τὸν ποιητῆ. Τὸ ταλέντο εἶναι ἀγνό, ὁ οἶστρος του σπουδαῖος, τὰ λόγια του λίγα καὶ σταράτα. Πῶς λοιπόν σὲ τέτοιο νέο νὰ κρύψῃ κανεὶς τὴν ἀλήθεια; Θᾶναι σὰ νὰ τὸν βρίζῃς καὶ διόλου δὲν τ' ἀξίζει.

Ἐφημ. «Καθημερινή» 7/2/36.

ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΑΣΤΙΑΣ

ΆΛΛΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Ἐκ τῶν περιεχόμενων τοῦ τελευταίου τεύχους τῶν «Κρητικῶν Σελίδων» ἀξίζει ν' ἀναφέρω ἐντελῶς ἰδιαίτερα τοὺς στίχους τοῦ κ. Μ. Δερμιτζάκη μὲ τὸν τίτλο «Ὁ Προεστός». Ἐνὰ ποίημα σατυρικό καὶ λυρικό μαζί μὲ τὴν εὐγένεια τῆς τέχνης, μὲ τὴν ἀδρῆ εἰκόνα τοῦ προεστοῦ ποὺ ὅλους τοὺς τριγύρω του τοὺς εὐεργετεῖ—κατὰ τὴ γνώμη του—καὶ ὄλων ρουφάει τὸ αἷμα.

Ἐφημ. «Ἐλεύθερον Βῆμα» 7/7/36.

Μ. ΡΟΔΑΣ

Οἱ στίχοι σας ἀπηχοῦν τὸ σφυρηλάτημα τῶν σκληρῶν μετάλλων. Εἶναι ὅμως καὶ τόσο τρυφεροὶ μέσα στὴ ρώμη τους ποὺ μεταδίδουν ἕνα αἶσθημα μιᾶς εὐγένειας ἀμειλικτικῆς, μιᾶς ἀδυσώπητης χάρις τοῦ ὀλέθρου. Εἶστε πολὺ ποιητῆς. Γενικῶς ἡ συλλογὴ σας «Στίχοι» ἢ μικρῆ μὲν τὸ δέμας εἶναι ποιητικὴ στὰ σωστά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Ἐκ ἐπιστολῆ γιὰ τὴ συλλογὴ «Στίχοι».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εὐχαριστῶ τοὺς εὐγενικοὺς ἀνθρώπους, ποὺ μὲ τόση καλωσύνη, ἔτσι παστρικά καὶ ντρέτα μίλησαν γιὰ τὸ ταπεινό μου ἔργο. Γιὰ ἓνα ἄνθρωπο κοντὰ ἀγράμματο σὰν καὶ μένα, καταλαβαίνω πὼς τὰ λόγια τους εἶναι κάτι τίς.

Μὲ κάνουν στ' ἀλήθεια νὰ συλλογιστῶ καὶ νὰ κυττάξω μὲ φόβο κατὰ ποῦ βάλθηκα νὰ σκαλώσω στὰ χωρατὰ, καὶ σὲ ποιά ἐπικίντυνα γκρεμνὰ πῆγα ν' ἀνεβῶ.

Ἡ ἐπιείκειά τους μ' ἔκανε καὶ ξανατυπῶνω.

Δὲν πολεμῶ νὰ κάμω τέχνη. Γιατὶ ποτές μου δὲν ἐπίστεψα πὼς ὅ,τι γράφω εἶναι τοῦτο ποῦ θᾶγραφε ἓνας ποιητής.

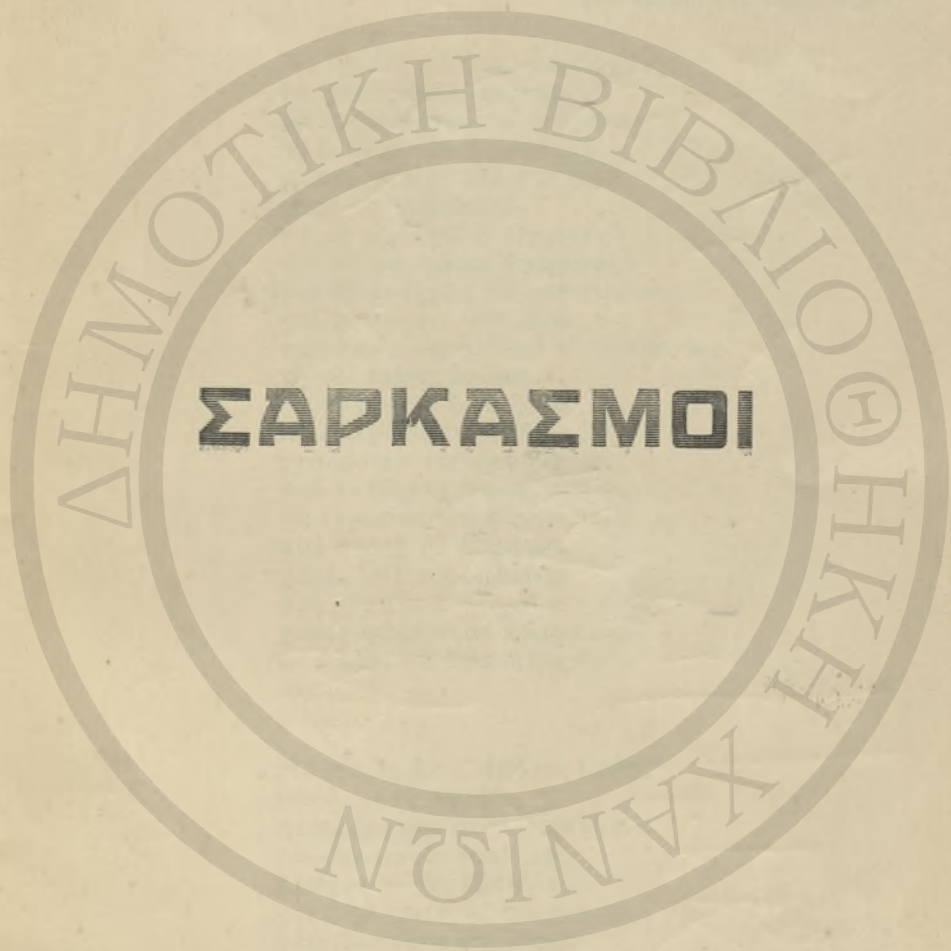
Αὐτὰ ποὺ πολέμησα νὰ κάμω εἶναι τὸ πὼς «ὄντας μονάχος στὸ μπαρμπεργιό μου μὲ δίχως δουλειά, συλλογίζομαι τὴ ζωὴ μου, τὴ ζωὴ καὶ στὸ νοῦ μου κατεβαίνουν ἀράδες»....

Σὰν δὲν ἔρχεται κανένας χριστιανὸς νὰ ξουριστῆ, ἀπὸ τὴ πρέφα ἢ τὸ τάβλι, πιὸ πολὺ χαίρουμε ν' ἀραδιάζω στίχους.

Κατὰ πὼς τώρα γίνεται νᾶρχουνται στὸ καλούπι, αὐτὸ δὲν εἶναι δική μου δουλειά.

Ἐγὼ δὲν ξέρω ἀπὸ τέτοια.

Γράφω μονάχα καὶ παρηγοριέμαι.

ΣΑΡΚΑΣΜΟΙ

ΜΕ ΘΕΛΕΣ ΜΑΝΝΑ....

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ ΜΟΥ

Μέ 'θελες μάννα μου ἄρχοντα
 νά διαφεντεύω κάστρο,
 νά 'ρίζω χίλιους μ' ἄρματα
 μέ δούλους δυὸ χιλιάδες,
 μ' ὀλόχρυση σέλλα σ' ἄψυ
 φαρὶ νά κοβαλάω,
 νά μέ φοβᾶται ὁ ντουνιας
 καὶ νά μέ τρέμει ὁ κάμπος !
 Καὶ βλαστημᾶς τὸ γκάστρι σου
 καὶ τὴν κακιὰ τὴν ὥρα
 ποὺ ἦπιες νερὸ 'ποὺ τ' Ἀσλανιοῦ
 τὴ μολεμένη βρύση
 τοῦ Καταχάνη τὸ ξερό
 ποὺ πέρασες πηγάδι,
 σταύρωμα τοῦ μεσημεριοῦ,
 ποὺ διάβηκες δισταύρι
 τίς λίγωσες τοῦ φεγγαριοῦ,
 ποὺ πήρες τὸ φαράγκι
 χωρὶς τὸ μαυρομάνικο
 στὴ μέση σου μαχαῖρι
 χωρὶς ψωμὶ στὸν κόρφο σου
 κι' ἄλατι νά βαστάξης !

.....

Μάννα κι ἂν μ' ἔκανες ζαβό,
 κακό, μέ τὸ σημάδι,
 σκουληκι καὶ στὴν Ἐκκλησιά
 νά μὴν πατῶ ποτέ μου
 φτωχὸς κι ἂν ἐξετέλεψα
 καὶ ἀπὸ τρανοὺς διωγμένος
 ἀπὸ Δεσπότη καὶ Παπᾶ
 ἂν εἶμαι ἀφωρεσμένος.
 Δέν φταίω ἐγὼ μήτε ὁ φταρμὸς
 ποὺ σοῦκανε ἡ Χατζίνα
 τὸ ἠλεκτρικὸ φταίει τὸ φῶς
 καὶ ἡ κερά μπενζίνα !

Ο ΠΡΟΕΣΤΟΣ

Κακὲ κι' ἀνάξιε γυιὲ
 ξωμότη τρισκατάρατε
 γονιοῦ δὲν ἀγροικᾶς.
 Κατὰ γκρεμνοῦ ἢ στράτα σου
 σὲ πῆρε καὶ πηγαίνεις,
 κι' ὄπως στραβά πατᾶς καὶ περπατᾶς
 τέλος κακὸ νὰ καρτερᾶς
 καὶ συμφορὲς νὰ περιμένεις.

Γρούζει γιὰ σένα ἡ κόλαση
 γιὰτὶ τὸ Νόμον ἀψηφᾶς
 καὶ μέσ' τὸ πατρικὸ σου
 διχόνοιες κι' ὄχλητρα σκορπᾶς
 ἀναμεσις στ' ἀδέρφια σου τὰ ὑπάκουα.
 Κι' ἄλλοί σου ἔτοῦτα θεὸ νὰ βγοῦν
 μόνο κακὸ δικό σου.

Ἐτοῦτη ἡ γῆς ἄνομε γυιὲ
 καὶ ἡ ἅγια στέγη ποῦ κοιμᾶσαι
 μὲ μόχτο κι' ἴδρωτα ἔχουν βγεῖ.
 Κι' ἂν νοικοκύρης σήμερις
 λογοῦμαι στὸ χωριὸ
 τὸν ἴσιο δρόμο τράβηξα
 σκυφτὸς στὸ Νόμο ἐστάθηκα
 — στὸν ἄρχοντα μαθῆς—
 καθὼς προστάζουν τὰ χαρτιά
 καὶ οἱ παλῆς Γραφῆς.

Ξέρω τί θεὸς νὰ πεῖς·
 γιὰ κείνα τὰ χρυσαφικά
 τῆς χήρας, ποῦ μοῦ λένε
 γλῶσσες κακῆς πὼς ἐκλεψα
 δίνοντας δανεικά.

Τράβρα στο δικηγόρο μου
κι' άκουσε τί 'πε ο δικαστής :
πώς με τó Νόμο πάω έν τάξει·
κι' εΐμαι και στέκομαι γερά
άθώος σάν περιστερά.

Γιά τοϋ Κουμή τó μαγαζί
και για τάμπελοχώραφα
πού' βγαλα λένε στο σφυρι
μάθε πώς τοϋ τά πούλησα
γιατί με ξεγελοϋσε

δντας δουλεύαμε μαζί
συντρόφοι εκείνο τόν καιρό
κι' αυτός άγύριστο ξερό
κεφάλι—ν—έκρατοϋσε.

Μάρτυρα έχω τó Γιάννακα
και τόν Κουτσαριστείδη
γιατί μου λέν πώς τά 'φαγα
στό λάδι και στό ξύδι.

"Έτσι και για τοϋ Βάβουκα
είπανε τή γυναίκα
πώς πλάνεψα τότε π' αυτός
πῆγε στόν πόλεμο, γιατί
νοιάστηκε να τόν διώξω.
Κι' όμως πονόψυχος γι' αυτή,
τήν άραχλη, τήν ξένη

—τό μαρτυράν—έστάθηκα
και τῆς έπαραστάθηκα
στά μέσα και στά δξω.
Τι φταιώ 'γω πού μιá στιγμή
βρέθηκε φουσκωμένη;

Στήν έκκλησιάν έδούλεψα
νά σώσω τήν ψυχή μου
χρόνια και δέν έλάθεψα
σ' ένα κλαδι σιτάρι·
κι' ó Θεός τó ξέρει άν ποτές
—πά! πά! καμώματα ντροπές!—
άγγιξα τó παγκάρι.

Λένε και για τó γέροντα
τόν Πίπιζα πού πῆρα
στό σπίτι μου κι' άπόσκιασε
ένα παληόν καιρό,
πώς τοϋ'φαγα τά όμόλογα
και πώς στερνά δέν τοϋ'δωσα
τοϋ δόλιου οϋτε νερό.
Τόν άφησα λέν και τίναξε
άπ' τήν πολλή τήν πείνα
τά πέταλα μέ μιás·
μά ξέρε το στα χέρια μου
τήνε περνοϋσε φίνα
ό γέροντας, μά τ' όνομα
τῆς άγιας Παναγιάς!

'Ανάξιε γυιέ μου, πού κυττάς
τό Νόμο να χαλάσεις
και τó ρυθμό ν' αλλάξεις τῆς ζωῆς,
γονιοϋ καλοϋ δέν άγροικας
κατά γκρεμνό πηγαίνεις.
Κι' όπως στραβά πατάς και περπατάς
τέλος κακό να καρτερās
και συμφορές να περιμένεις!

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΣΤΟΥ

Γυιέ μου, καλέ μου, ό γέροντας
σ' άφίνει πιά γονιός σου,
χαίρου τό βιός τά πλούτη σου
κι' άρχοντας στά καλά σου.
'Απόψε γυιέ μου φεύγω γώ
στ' άγύριστο ταξείδι
κι' όλα στ' άφίνω, διάξε τα
κληρονομιά δικιά σου.

Κράτα καλό λογαριασμό
μέ λογισμό περίσο.
"Έχε τό χέρι σου σφιχτό
οὔθε διαβής κι' άν λάχεις
κι' ένα νά ξέρης πάντα σου
ή περπατάς ή στέκεις
πώς θά δουλέψης γιά νά φάς,
θά κλέβης, βιός γιά νά χηης.

Μή θές ποτέ ν' άνοίγεις,
νά λές τά πόσα βγάνεις·
σ' άλλους μπροστά νά μή μετράς
νά βρής λογαριασμό.
Τόνα τό χέρι σου ποτές
νά μή κυττάει τί κάνει
τ' άλλο. Δέν είν' πρεπούμενο!
δές τό μέ στοχασμό.

Μήν άγροικάς τά λένε σου
λόγια στραβά τ' άνέμου,
πώς κλήρα πρέπει νά χουμε
όλοι κουτσοί στραβοί.
Τάχατες ποδ νά τδδανε
έτούτο δά γραμμένο;
σέ πιά κιτάπια και χαρτιά
τό βρήκαν οι ζαβοί;

'Εγώ ένα στή ζήση μου
έμαθα δίχως άλλο;
τό ψάρι τό μικρότερο
θά θρέφει τό μεγάλο!

Γυιέ μου! Νά ζής και νά χαρείς.
κι' άφέντης νά πεθάνεις

λύπη ποτέ στά στήθια σου
μήν πιάνης κανενοῦ
μήτε και σ' άδειανό σακκι
τό χέρι σου μή βάνης
και νά μή σκάς, κι' άν καίγεται
τό σπίτι τ' άλλονοῦ.

Μήν λογαριάσης πώς ποτές
καλό θέ νά σοῦ ποῦνε.
Μπροστά σου θά σέ προσκυνούν,
δοῦλοι σου ταπεινοί,
μά πίσω σου οι μπαμπέσηδες
κρυφά θά σοῦ τραβούνε
μέ μίσος και μέ πβουλή
όλοι τους τό σκοινί.

Θέλει τερτίπι ή ζήση μας
θέλει κατατσωσύνη
και πρώτα άπ' όλα κάτεχε
νάσε καταφερτζής·
νά γρούζει μέσα ό κόχλος σου
κι' δέω καπνός μή βγαίνη,
παντοτινά νά δείχνεσαι
σ' όλα σου μπριντζής.

Τέτοιος ό κόσμος σήμερις
κάνεις δέν έχει μπέσα.
Βλέπεις κανέναν πνίγεται
και χέρι σου ζητᾶ;
Κάν' τόν κουφό κι' άνήξερο
κάνε πώς δέν τόν βλέπεις
και δός του δίχως νά σέ δοῦν
νά πάη παραμέσα...

"Εται θά ζήσεις, γυιόκα μου
σέ τοῦτο τόν ντουιά.

"Ακου τό γέρο κύρη σου
πού ζήσε και πεθαίνει·
μήν άγροικάς στά πίσω σου
τί γρούζει ή γειτονιά,

μ' άπ' τ' άχαμνοῦ τό σούσουρο
ποτές κακό δέν βγαίνει.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

“Εί ρε παιδιά, για θυμηθήτε μιὰ φορά
μέ πόση φλόγα στην καρδιά
τρέχαμε για νά πάρουμε τὴν Πόλη
καὶ τί ξεφάδια καὶ χερές
ὅπου πατούσαμε λευτερωτές...

Στ’ Ἀποκοιμῆση μιὰ βραδυὰ τὸ μαγαζί,
ποὺ καθησμένοι πίναμε μαζύ,
ὄλοι, μαστόροι ἀργάτες καὶ καλφάδες,
ὁ Ἄλιθώρης τ’ ἀνιστόριε με νταλγκάδες

Πόσοι σ’ ἐκείνον τὸν καιρὸ
ἀπ’ τὸ κορμί τὸ τρυφερὸ
περάσαμε ποὺ λέτε μιᾶς Βουλγάρας,
καὶ σὺ Ἄγριμάνη στὸ φτερό
ξεκοιλιασες θυμᾶσαι ἓνα μωρὸ
στὰ χέρια μιᾶς Τουρκάλας;
Καὶ σὺ Στραβόγιωργα πυρπολητὴ
πέτρα δὲν ἄφησες ὄρθη
ὄντας τῆς λευτεριᾶς κεῖ πέρα
στ’ ἀδέρφια μας σκορποῦσες τὸν ἀέρα.....
Γιὰ θυμηθήτε τὰ μωρὰ παιδιά
τὰ δοξασμένα χρόνια τὰ παληά...

Μὰ ξάφνου γύρισε ὁ τροχὸς
ξανάστρουφος τῆς μοίρας μας κακός,
μέ μιὰ γυροβολιὰ ἐνὸς λεφτοῦ
—Τὶ πάθαμε ἀπ’ τὴ βάρβερη Τουρκιά!
Γδυμνοὶ ξυπόλυτοι καὶ μέρες νηστικοί...
Πόσους ξεμπέρδεψαν ἐκεῖ!
Μὰ τί τὰ θέτε ἄς πιούμεε
καὶ περίσσα νὰ μὴν ποῦμε,
μὰ καθὼς πᾶν οἱ καιροὶ
κι’ οἱ χρονιές μᾶς μολογοῦνε
φαίνεται ξανά πῶς ὄλοι
θὰ χυθοῦμε γιὰ τὴν Πόλη.

ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΜΕ ΤΟ ΧΑΡΟ

Τι μου χτυπᾶς τὴν πόρτα καὶ μοῦ κρύβεσαι
 στὸ παραγῶνι τάχα καὶ δὲν εἶναι,
 ἢ ἀφεντιά σου ;
 Κόπιασε ἀφέντη μέσα μὴ μοῦ τρίβεσαι
 μὰ ξαίρω καὶ ξανάδα σε ποιὸς εἶσαι.

Γιὰ νὰ μὲ σκιάξεις θέλεις τούτη δῶ
 τὴν ὥρα, ποῦ σκυμμένος συλλογιέμαι
 χτυπᾶς καὶ φεύγεις γιὰ νὰ μὴ σέ δῶ ;
 Νὰ τὸ σκαμνὶ καὶ πρόσμενέ με.

"Ἐχω κρασί στη φλάσκα μου σὰ θές
 καὶ ψωμοτύρι πάνω στὸ πατάρι
 ὁ μαστραπᾶς κοντὰ σου. Κάτσε πιὲς
 ἀπ' τὸ βαρβάτο γ.οματάρι.

"Ἄν θές νὰ ξαποστάσεις στη γωνιά
 νὰ καὶ τὸ τζάκι καὶ ἡ φωτιά μου !
 Σὲ καρτεράει ἡ τρύπια ἢ ψάθα μου
 νὰ ξαπλωθεῖς στὴν κοιμηθιά μου !

Βιάζεσαι λές ; σ' ἀκολουθῶ !
 Χάρη δὲν σοῦ ζητῶ νὰ μὲ ἐλεήσεις
 ἀπ' τὴν πικρὴ ζωὴ μου τί νὰ θυμηθῶ ;
 νὰ σοῦ κλαυτῶ, γιὰ νὰ μ' ἀφίσεις.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Μᾶς πάγωνε τὸ σπίτι μας ἢ βαροχειμωνιά
κι' ἐρέβαμε στὴ σκοτεινιά, στὴ μπόρα, στὸ χαλάζι
χωρὶς ψωμί καὶ κάρβουνο κι' ἡ Φρόσω στὴ γωνιά
βογγούσε κι' ἀνατάραζε λυώνοντας στὸ μαράζι.

Στὸ ξερονησι ὁ κύρης μας γιὰ χρόνια ἦτανε δυὸ,
γιατὶ κεφάλι σήκωσε στὸ νόμο καὶ στὴν τάξη
κι' ὡς ἔγραφε τῆς μάννας μας γιὰ νὰ γυρίση πειδὸ
δὲν ἦτανε στὸν ἐρχομὸ ποὺ τ' ὄριζαν νὰ φτάξει!

Κι' ἦταν καλὰ Χριστούγεννα... "Ὅλο τραγοῦδι. Φῶς
Τὸ διπλανὸ τ' ἀρχοντικὸ ἔφεγγε καὶ γελοῦσε,
μὰ μεῖς σκυφτοὶ κι' ἀμίλητοι λογιάζαμε τὸ πῶς
ὁ Χρηστοδοῦλης στὸ σφυρὶ τὸ σπίτι μας πουλοῦσε.

Η ΒΙΟΠΑΛΗ

Μπουκιά ψωμί στο μαγαζί
κι' ἔρχεται μεσημέρι...
στὶς πόρτες στέκουµε χαζοὶ
σεφτέ κι' ἄν κάναµε ποῖος ξέρει...

Μᾶς καρτερᾶνε νηστικὰ παιδιὰ
νὰ µᾶς χαροῦν—µικρὰ σπουργίτια—
καὶ µεῖς γυρνᾶµε µ' ἄδεια τὴν ποδιὰ
στὰ ρηµαγµένα µας τὰ σπία.

Σὲ προσευχές, σὲ ξόρκια καὶ καµώµατα
µάτια τὰ κερὰ ποὺ κάψαµε, χαµένα!
Μὲ τίς γυναῖκες µας σ' ἀτέλειωτα τσακώµατα
περνοῦν τὰ μερονύχτια µας θλιµµένα.

Καὶ καρτεροῦµε τὴν καλὴν αὐγὴ
νὰ φέρει πλούσιαν ἔσοδεia,
µὰ πρὶν αὐτὴ νὰ µᾶς εὐρεῖ
στὶς φυλακὲς µᾶς σέρνουν συνοδεia.

Εἴτε γιὰ φόρους ἢ γιὰ δανεικά,
ἢ γιὰ καµµιά χρεωκοπία.
Κι' ἔτσι κι' ὄνειρατα κι' ἰδανικά
βουλιάζουν στῆς ζωῆς τὴν τρικυµία.

Η ΚΩΜΩΔΙΑ

Μ' ένα κακό και δύστροπο τριγούνη ζώ και πάω,
 άντρας έγώ καλόβουλος ψωμοκουβαλητής
 και σ' πώς κάποιος παραλής χωριάτης άγροικάω
 πώς σ' έχει για τίς βράσες του, πετσοκαταλυτής.

Κι' άνιστορήθηκα παληά, φτωχή, τὸ μαχαλά μας
 τοὺς δυὸ με τὴν άγάπη μας κι' ὅλη τὴ γειτονιά.
 πὸς δρόσιζαν τὰ γέλοιά μας και τὰ πεισματικά μας
 και τὸ κουβεντολόι μας στοῦ Ζήση τὴ γωνιά!

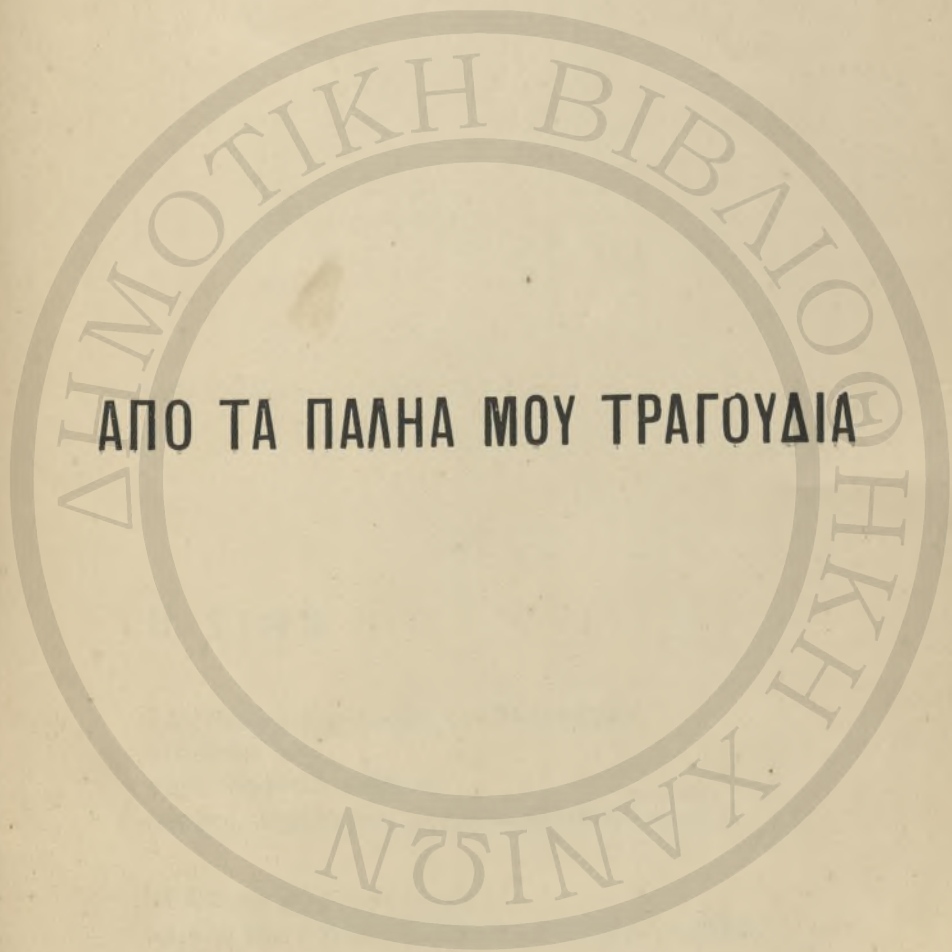
Πόσο ζαβοί στη τύχη μας, στο μαυρο ριζικό μας
 σταθήκαμ' άσυλλόγιστοι σέ κείνο τὸν καιρό.
 Παντρεύτηκες! παντρεύτηκα! μά στο ξεχωρισμό μας
 μαυρο τὸ τρώμε τὸ ψωμί! παντοτινά πικρό!

'Αγλύκαντη τραβᾶ ἡ ζωὴ στο ψέμμα, στήν άπάτη
 μέρα καλή δέν μάς φωτᾶ τὸν σκοτεινό μας βιό.
 Κι' ὦ Νύχτες άξημέρωτες και στείρες άπ' άγάπη
 βουβές με θλιψες κι' ὄχθρητες, πὸς ζοῦμε και οί δυό.

Και ξαφνικά άνταμώνουμεν, έγώ με τὴν «Κυρία»
 και 'σὺ πὸς με τὸν άντρα σου κατέβαινες μαζὸ
 με τί λαχτάρα σφιζαμε τὰ χέρια μας τὰ κρύα
 κι' άλληλοσουστηθήκαμε στο δρόμο σάν χαζοί!

'Ο άντρας μου!... ἡ γυναίκα μου!... Θέ μου με τί άηδία
 άλληλοκουταχτήκαμε με κάποιο μορφασμό.
 Για τὴ γελοία πὸς παίζαμε κι' ἄθλια κωμωδία
 πικρά χασκογελάσαμε κι' οί δυὸ με σαρκασμό!

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΜΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Η ΤΙΜΗ

Τὴν εἶχαμε κανακαρὰ τὴν ἀδερφή μας
στὸ σπίτι μιὰ
χωρὶς δουλειὰ καμμιά
ξάπλες, κηφναριό, κουτσομπολιό καὶ ἔρωτα.

Ἡ Μάννα μας κρύο νερό
νά μὴν τῆς στάξει σὲ καιρὸ κανένα γιὰ τὸ Θεό!
Κι' ἦταν στὸ σπιτικό μας
ὕπόληψη, πού λέτε, καὶ τιμὴ μας.

Δουλεύαμε κι' οἱ τρεῖς
ἔξὸν ὁ κύρης ὁ μπεκρῆς

ή μάννα μου κι' ό πειό μεγάλος μου άδερφός
κι' έγώ στοϋ Ζησιμάκη παραγιός.

Δουλεύαμε μεσ' τή βαρειά δουλειά,
και τὰ προுகιά, ή μάννα μας,
μέσ' τίς νυχτιές εκείνες τίς βαθειές
κάτου άπό τό λυχνάρι
ξόμπλιαζε πάνω σέ πανιά, κόβοντας μέ τ' άχνάρι
λογής λογις, κρουσαδιαστές, νυφάδικες ποδιές.

Λιώναμε μεϊς μέσ' τή δουλειά και φούσκωνεν αυτή,
βδέλλα λές και πιπίλιζε τήν κάθε μιά σταλιά
τό αίμα μας.

Και νά θεριό, μέ βύζους ώς εκεί!

Πέστε, μπορεϊ τέτοια ζωή νά μείνει παστρική;

Μά κάποια μέρα φοβερή σκάζει τό μυστικό.

'Η άκριβή μας άδερφή

πού μᾶς κρατουσε τήν τιμή

είν' άρρωστη στο στρώμα

και μετά κάμποσο καιρό, άλλοί! ή κοιλιά στο στόμα!

Τή μάννα μας τήν πλάκωσε ιαμπλάς

κι' ό άδερφός μας νά, φονηᾶς

ρέβει στή φυλακή για χρόνια,

γιατι κουτός αλώνια

τό γυιό τοϋ Γιακουμή

πού μᾶς έπήρε τήν τιμή

μέ δυό στα στήθια μαχαιριές

τόν ξάπλωσε στ' αλώνια.

Τήν είχαμε κανακαρά τήν άδερφή μας

στο σπίτι, μιά, νά βλέπει τήν τιμή μας

κι' έμᾶς πού 'μνόγαμε όλοι εκεί,

μέσ' τό μπορτέλλο παστρική

τώρα γλεντᾶ, βροντᾶ κι' άστράφτει

και στα παληά παπούτσια της μᾶς γράφει!

Η ΠΟΡΝΗ

Γδύσου κι' απόψε λάγνοι πόθοι
 άμαρτωλοί, τὸ νοῦ μου ξεσηκώνουν.
 Ἦπια κρασί κι' ὁ νοῦς μου γυροκλώθει
 τὰ μάτια μου άνταριάσαν καὶ θαμπώνουν.

Ἄγάλια, αγάλια άμαρτωλή κοπέλλα
 γδύσου! Νά δώ τή σάρκα σου! Πληρώνω!
 Ρίχνε τή λερωμένη σου ταντέλα
 νά νοιώθω τὸ κορμί σου ν' άλαφρώνω.

Ξεκούμπωσε τή ρόμπα τή λυωμένη
 νά πέσει άπ' τὸ λαιμό σου, λές, κορνίζα,
 νά δώ τήν μαχαιριά τήν τιμημένη
 τοῦ ξδερφοῦ σου π' ἔκοψες τή μίζα.

Τράβα μου ένα συρτό χορὸ καὶ τ' ὦμου
 δεῖξε μου τή μεριά πού κλώθουν φείδια
 οἱ βουρδουλιές τοῦ κ. Ἄστυνόμου
 καὶ τ' άγαπητικοῦ πού κλεῖ τὰ φρύδια.

ᾠ! τὸ λιγνὸ κορμί σου! Τὰ χυμένα
 τὰ μάτια σου, πού ἡ τρέλλα τὰ φωτᾶ
 κι' ἡ αγιάτρευτη άρρώστια π' ὠίμένα,
 μερονυχτῖς τήν πόρτα σου χτυπᾶ.

Ἄγάπη κι' άδερφή μου σ' ἴδια μπόρα
 γερτὸς στ' άγια τὰ πόδια σου λυγᾶ
 δέν άρωτάω ποιᾶ νά ᾽σαι τέτοιαν ὦρα
 καὶ σὺ μὴν άρωτᾶς ποιὸς εἶμαι ἐγώ.

ΤΟ ΘΑΜΜΑ

Δέν εἶχαμε ψωμί στὸ σπιτικό
 ἀνέργεια, φτώχεια στὸ κατόϊ,
 κι' ὅμως ἀπὸ μεγάλ' ἀρχοντικό
 ἢ σκούφια μας κρατοῦσε κι' ἀπὸ Σοῦϊ.

Μᾶς ἔδερν' ὁ χειμῶνας ὁ βαρὺς
 κι' ἐμεῖς βουβὸ τὸ μυστικό μας,
 στὴ γειτονιά κρατούσαμε θαρρεῖς
 κι' ἦταν ἐφτάκαλο τὸ ριζικό μας.

'Απέραστες οἱ μέρες! Οἱ νυχτιές!
 Τὸ τζάκι μας σβυστὸ ὀλοένα.
 Στὶς σκοτεινές λουφάζαμε χιονιές
 μὲ δίχως κάρβουνο κανένα.

Ξενόπλενεν ἡ μάννα ποῦ καὶ ποῦ·
ὁ κύρης πάντα στὴν ταβέρνα,
ποιήτρια ἡ ἀδερφή μας ἡ ραφτοῦ
μελάγχολα τραγοῦδια μᾶς ἐξέρνα.

Κι' ὁ Φιῶρος ὁ μεγάλος μου ἀδερφός
ὄλο νὰ γίνεται του ντόρος,
στὴ γειτονιά νὰ βγαίνει κουρντιστός
ψωροδανδῆς, λιμοκοντόρος.

Ἐγὼ καλὸς μὲς στὸ σκολεῖο
πάντα στὸ μάθημα ξεφτέρι,
τὸ κάθε τι τυφλὰ νὰ καταπιῶ
μὲ δέκα πάντα στὸ τεφτέρι.

Ἄργα μᾶς ἔστιβ' ὁ καιρὸς
μέσα στὴ φτώχεια καὶ στὸ κλάμμα
μὰ ἐγὼ καρτέραα θλιβερός
τὸν ἄγιο ποῦ θεὸς νάκανε τὸ θᾶμμα.

Κι' ὦ! Νάτο! πῶς δὲν ἄργησε νὰ ρθῆ
ὅμοιο σὰν τόσα τὸ δικό μας.
"Ἄγρια ἡ μπόρα χύμηξεν ὄρθῆ
καὶ ρήμαξε τὸ σπιτικό μας.

Προχτὲς τὴ μάννα στὸ παλῆο
τὴν πέταξαν μὲ βιὰ νεκροταφεῖο
κι' ὁ κύρης σ' ἓνα καπηλεῖο
τὰ τίναξε ἀπ' τὴ πείνα καὶ τὸ κρῦο.

Κι' ὅσο γιὰ μᾶς ποῦ μείναμε τοὺς τρεῖς
τὴν ἀδερφή τὸν ἀδερφὸ κι' ἐμένα,
μὴν τὰ ρωτᾶς! γιατί νὰ σκοτιστεῖς
μὲ τέτοια πράγματα χαμένα!

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

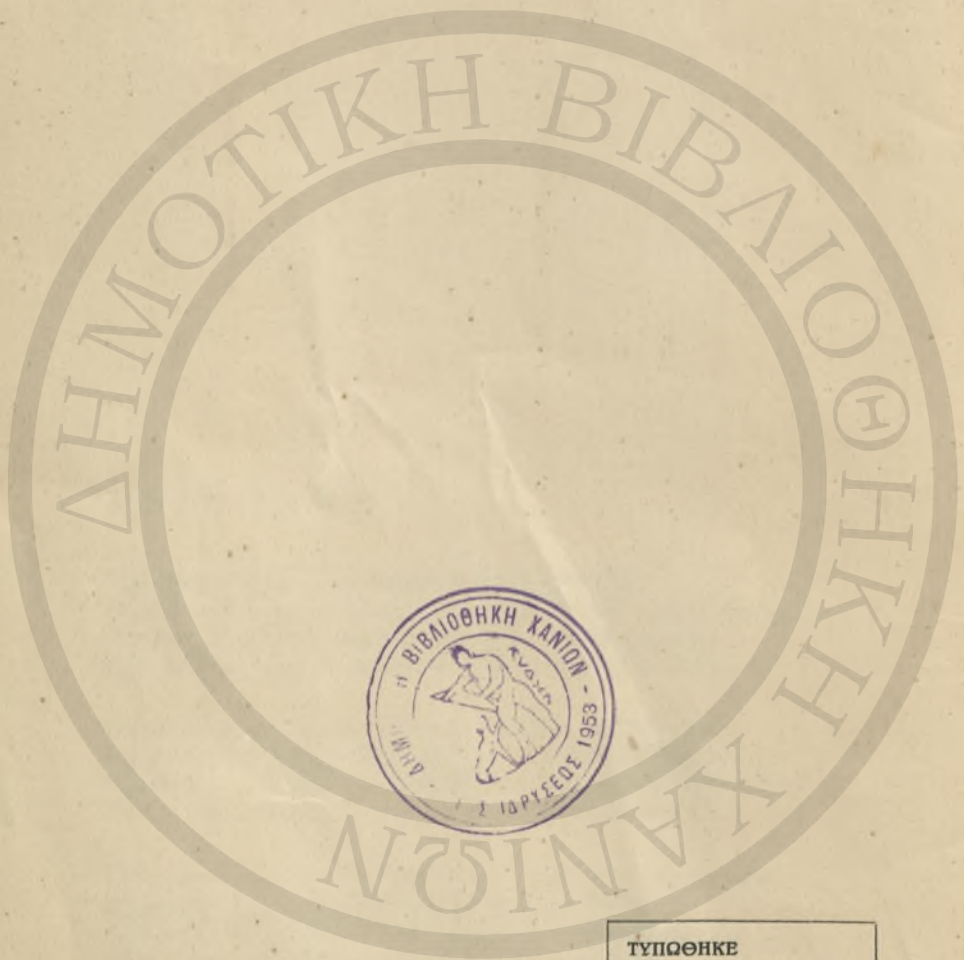
“Όλα στο κρύο τ'άκλεισεν ή βαροχειμωνιά,
κι' εἶναι θλιμμένη ή γειτονιά σ'άν νά τήν τρώει μαράζι.
Σφάλιξ' ή βρύση καί πιό κεῖ στή σκοτεινή γωνιά,
ένα σκυλλί άρωσιάρικο στό ξεροβόρι ούρλιάζει.

Κι' ένας έργάτης σκύβοντας ανάδια κατεβαίνει
κουρελιασμένος, στή ψυχρή καί παγερή βραδυά,
κρυώνει.....τρέχει καί χτυπά μιá πόρτα πού προσμένει
άλλοί! τοῦ κάκου ένα ψωμί στα νηστικά παιδιά.

Πιό πέρα μέσα στοῦ Βορρηά τή μανιασμένη μπόρα,
π' άνεμοδέρνει τή βραδυά μέ βουητό βαθύ,
στό καλντιρίμι ροβολά μέ βιά μιá νεκροφόρα,
κάτι ζητá στή γειτονιά καί κάνει νά σταθεῖ.

Καί μέσα στο μουντό τó φώς λούφαξαν όλα τώρα!
Βουβά τά χαμηλόσπιτα γέρνουνε στή βροχή.
Στάθηκε.....κάτι έσήκωσε μέ βιάν ή νεκροφόρα,
καί πήρε πάλι όλόγισα τó δρόμο της ταχύ.

22.8

ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΝΙΚΟΛ. ΑΛΙΚΙΩΤΗ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 15.-

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗ - ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ·